

2019

Årsmelding for Grenlandssamarbeidet

Bamble

Drangedal

Kragerø

Porsgrunn

Siljan

Skien

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Målsetting og måloppnåelse	3
2.1. Målsetting	3
2.1.1 Helse	4
2.1.2 Utdanning	4
2.1.3 Infrastruktur	4
2.1.4 Næringsutvikling	4
2.2 Måloppnåelse	5
3. Organiseringen av Grenlandssamarbeidet	6
3.1 By- og kommunestyrene	6
3.2 Grenlandsrådet	6
3.3 Ordførerkollegiet i Grenland/Arbeidsutvalget.....	7
3.4 Rådmannskollegiet i Grenland	7
3.5 Spesialrådgiver	7
4. Hovedaktiviteter i 2019.....	8
5. Interkommunale utredninger og prosjekter	9
5.1 Avsluttede prosjekter	9
5.1.1 Grenland brann og redning.....	9
5.1.2 Likemannsprosjektet.....	9
5.2 Videreførte prosjekter	10
5.2.1 eByggesak.....	10
5.2.2 Public 360 – skyløsning	11
5.2.3 Beredskapsvarsling	11
5.2.4 Velferdsteknologi.....	12
6. Økonomi.....	13
7. Etablerte samarbeid – oversikt.....	14
7.1 Aksjeselskaper (AS) og Interkommunale selskaper (IKS)	14
7.2 Samarbeidsenheter organisert ihht. Kommunelovens § 27 og § 28.....	16
7.3 Nettverkssamarbeid	18

Skrevet av Sondre Groven

Spesialrådgiver for Grenlandssamarbeidet

sondre.groven@skien.kommune.no

1. Innledning

Grenlandssamarbeidet er det interkommunale samarbeidet mellom kommunene Bamble, Drangedal, Kragerø, Porsgrunn, Siljan og Skien. Det er organisert i henhold til kommunelovens § 27, med egen samarbeidsavtale og vedtekter. I løpet av 2020, vil imidlertid Grenlandssamarbeidet være organisert som et interkommunalt politisk råd, i henhold til ny kommunelov. Dagens interkommunale samarbeid består av by- og kommunestyrene i grenlandskommunene, Grenlandsrådet, Ordførerkollegiet og Rådmannskollegiet. Kommunesamarbeidet ble etablert i 2003.

Grenlandssamarbeidet har i 2019 vært gjennom en transformasjonsperiode. Det første Grenlandsrådet fant sted i Kragerø den 10. og 11. januar og markerte oppstarten på revitaliseringen av Grenlandssamarbeidet. Det ble ingen kommunesammenslåing i Grenland, og som et resultat av det, ble de folkevalgte enige om å forsterke samarbeidet mellom Grenlandskommunene. Revitaliseringen av Grenlandssamarbeidet fokuserer på temaer hvor kommunene har mange felles interesser, og et ønske om de samme løsningene. Temaene helse, utdanning, infrastruktur og næringsutvikling ble valgt som overordnede temaer. Disse presiseres nærmere senere i årsmeldingen.

Med bakgrunn i enigheten om revitaliseringen av Grenlandssamarbeidet, ble det ansatt en rådgiver i 100 % stilling. Spesialrådgiveren har kontor plass på rådhuset i Skien. Rådgiveren har vært i samtlige by- og kommunestyre i løpet av 2019 for å orientere om Grenlandssamarbeidets arbeid. Grenlandssamarbeidet lanserte også ny nettside i oppstarten av 2019.

Årsmeldingen for 2019 har et mer konkret og spisset format enn tidligere årsmeldinger, for å få et mer lesbart produkt. Årsmeldingen vil kort ta for seg målsettingene til samarbeidet og hvorvidt disse målene er nådd. Videre vil årsmeldingen beskrive organiseringen av Grenlandssamarbeidet, før den tar for seg hovedaktivitetene til samarbeidet i 2019. Aktivitetene er både rettet mot de ulike kollegiene og Grenlandsrådet, samt prosjekter og annen aktivitet i regi av samarbeidet. Til slutt kommer regnskapstallene for 2019, etterfulgt av en oversikt over samarbeidene under Grenlandssamarbeid-paraplyen.

2. Målsetting og måloppnåelse

2.1. Målsetting

Kommunene i Grenlandssamarbeidet representerer et samlet folketall på ca. 120.000,- innbyggere, altså ca. 70% av befolkningen i Telemark. Antall arbeidsplasser ligger på mellom 50.- 55.000. En felles ambisjon er at kommunene skal levere kostnadseffektive og gode tjenester til sine innbyggere. I tillegg er ambisjonen å utvikle Grenland til en slagkraftig region, som får en vekst på høyde med andre storbyregioner. Befolkningsvekst som sådan, er viktig som drivkraft i den regionale utviklingen. Grenlandsregionen er en sterkt integrert bo-, service- og arbeidsmarkedsregion og fungerer på mange måter som et felles byområde¹. Regionen har derfor et godt utgangspunkt for å lykkes med kommunal og regional utvikling. Grenlandssamarbeidet er et virkemiddel i denne utviklingen.

¹ I rapporten *Inndeling i BA-regioner 2020*, laget av Transportøkonomisk institutt (2019), kommer det frem at Kragerø ikke lenger er en «formell» del av BA-regionen (bolig- og arbeidsmarkeds region) Skien/Porsgrunn. I tillegg til Skien og Porsgrunn består denne BA-regionen av Nome, Drangedal, Siljan og Bamble. Ut i fra målekriteriene til rapporten er Kragerø en egen BA-region.

Tradisjonelt sett har Grenlandssamarbeidet hatt en viktig funksjon i forbindelse med etablering og drift av ulike interkommunale samarbeid. Dette er både knyttet til lokalisering, organisering og andre bestemmelser. Videre har samarbeidet også hatt viktige funksjoner knyttet til styrking av regionen, som befolkningsvekst, markedsføring og identitetsfølelse. Dette er fortsatt viktige mål for samarbeidet.

I 2019 har imidlertid de fire nyetablerte satsingsområdene vært mer førende for samarbeidet. De fire satsingsmålene vil kort omtales nedenfor.

2.1.1 Helse

Innenfor temaet helse er det særlig sykehuset som er et viktig satsingsområde. Sykehuset Telemark Helseforetak (STHF) er en viktig aktør for alle Grenlandskommunene og det å styrke sykehusets posisjon er viktig for regionen. Kommunene flere samarbeidsarenaer med sykehuset. Eksempelvis er Samhandlingsutvalget en slik arena. I nevnte utvalg deltar blant annet klinikkjefene ved STHF og kommunalsjefene innen helse fra kommunene. Dette er en viktig arena for koordinasjon og samarbeid mellom de aktuelle aktørene.

Av andre områder innen helse nevnes fastlegeordningen, legevakt og nasjonalt senter for miljømedisin som viktige områder.

2.1.2 Utdanning

Det overordnede temaet utdanning, rommer blant annet en satsing på universitetet, videregående skoler og andre aktuelle prosjekter. Universitetet er en svært viktig utdanningsinstitusjon for hele Grenland, og bidrar både med arbeidsplasser og kompetanse. Universitetsstrukturen har i de senere år vært gjenstand for dramatiske endringer i Norge. Det vil derfor være viktig å arbeide med å styrke campus Porsgrunn, og en styrking av tilbudet som eksisterer ved campuset.

2.1.3 Infrastruktur

Temaet infrastruktur er et bredt område, og favner over flere sentrale satsingsområder. I 2019 har det særlig vært knyttet interesser til jernbane (Vestfoldbanen og Grenlandsbanen) samt ulike vegprosjekter (E18).

Videre er det flere områder innen infrastruktur som er sentrale. Grenland havn, Sandefjord lufthavn Torp og satsinger innen telekommunikasjon og kraftforsyning er noen av disse. Grenlandssamarbeidet arbeider samlet opp mot disse områdene, blant annet i form av dialog, forvaltning, påvirkning og uttalelser.

2.1.4 Næringsutvikling

Det fjerde satsingsområdet er knyttet til næringsutvikling. Vekst i Grenland (ViG) og Visit Telemark er blant satsingsområdene på tvers av kommunegrensene. Det er også flere næringsområder som kommunene er enige at man i fellesskap kan bygge oppom. Blant disse er Frier Vest, Herøya, Gromstul og Fikkjebakken viktige næringsområder for Grenland. Næringsarbeidet er viktig for videreutviklingen av Grenland som region, og er et område som prioriteres av samarbeidet.

De fire satsingsområdene er belyst i satsingsdokumentet til Grenlandssamarbeidet.

2.2 Måloppnåelse

Samtidig som det er viktig å ha mål for Grenlandsregionen, er det nødvendig å se på måloppnåelsen. Det er i den sammenheng sentralt å trekke frem at enkelte mål er mer konkrete enn andre, og at Grenlandssamarbeidet er en av mange variabler som påvirker måloppnåelsen. Eksempelvis har Grenlandssamarbeidet svært liten innflytelse på befolkningsveksten i Grenland. Å bidra til befolkningsvekst er et av målene til Grenlandssamarbeidet, samtidig som at samarbeidets direkte påvirkning på dette er minimal. Fra tredje kvartal i 2018 til tredje kvartal i 2019 var det en befolkningsøkning på 90 personer i Grenland.

Av mer påvirkelige målsettinger så ønsker Grenlandssamarbeidet å *komme med (hørings)uttalelser for å fremme regionens interesser*. I 2019 kom det tre uttalelser i regi av Grenlandssamarbeidet. To av disse kom fra Grenlandsrådet og omhandlet (1) statliggjøringen av de lokale skatteoppkreverne og (2) Yara og Co2 avgiften. Fra Rådmannskollegiet kom det en høringsuttalelse i forbindelse med den nye arkivloven. Disse omtales mer under punkt 4.

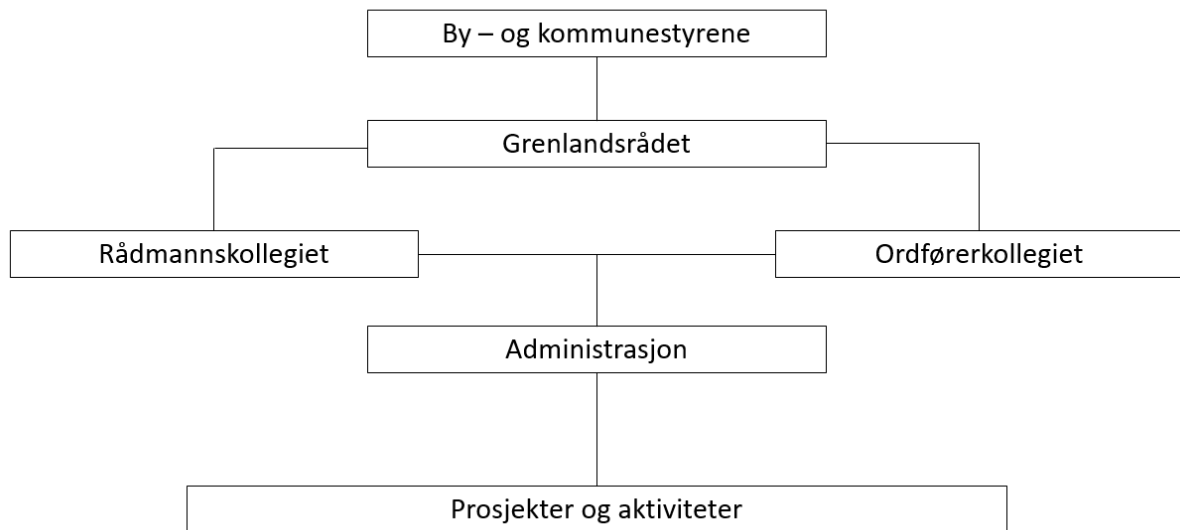
Grenlandssamarbeidet skal også bidra til at *regionen gjøres robust opp mot sentrale myndigheter og organisasjoner*. I mai 2019 hadde Grenlandsordførerne møte med Telemarksbenken på stortinget. Her ble blant annet de fire satsingsområdene for Grenlandssamarbeidet og institusjonalisering av møtepunkter diskutert. Sistnevnte resulterte i at Telemarksbenken og Grenlandsordførerne skal møtes to ganger i året, i regi av Grenlandssamarbeidet. Et av disse møtene er i Grenland og legges (om mulig) til Grenlandsrådet. Dette er en viktig arena for Grenlandskommunene for å kunne komme med innspill til Telemarksbenken og sentrale myndigheter.

Videre har Ordførerkollegiet hatt møter med fylkesmannen og fylkeskommunen for å diskutere aktuell problematikk og institusjonalisere møtepunkter. Begge disse møtene resulterte i en enighet om videre møtevirksomhet mellom aktuelle parter.

Grenlandssamarbeidet har også en målsetting om å bidra til et «*differensiert lokaliseringsmønster*». Grenland brann og redning ble vedtatt i 2019, og er i drift fra 01.01.2020. Dette samarbeidet viderefører et spredt lokaliseringsmønster, selv om man nå inngår i et samarbeid.

Grenlandssamarbeidet hatt et funksjonelt driftsår i 2019. Dette skyldes flere av de overnevnte punktene, samt at den administrative funksjonen har vært på plass hele året. I tillegg har samarbeidet også bidratt til flere produktive resultater i form av prosjekter, nettverk, møtevirksomhet, m.m.

3. Organiseringen av Grenlandssamarbeidet

Figur 1. Organiseringen av Grenlandssamarbeidet

Grenlandssamarbeidet er i 2019 organisert i henhold til kommunelovens § 27. Samarbeidet er regulert av vedtektene og en avtale. Figuren over viser organisasjonskartet. I avsnittene under forklares organiseringen nærmere.

3.1 By- og kommunestyrene

Det er de enkelte by- og kommunestyrene som har beslutningsmyndigheten. By- og kommunestyrene tar beslutninger om innmeldelse og utmeldelse av samarbeidet. Videre er det også disse som skal trekke opp den politiske kursen for samarbeidet, gjennom å vedta strategiske og overordnede interkommunale planer. Videre skal by- og kommunestyrene blant annet behandle handlingsplan-, budsjett-, regnskap-, årsmelding og strategisk plan for Grenlandssamarbeidet. I tillegg behandles resultatene av utredningene i de interkommunale prosjektene i by- og kommunestyrene, der dette er nødvendig eller anses hensiktsmessig. Alle representanter i by- og kommunestyrene kan fremme forslag til saker til Grenlandsrådet.

3.2 Grenlandsrådet

Grenlandsrådet er styret i Grenlandssamarbeidet og består av ordfører, varaordfører og en representant fra opposisjonen som er oppnevnt av by- og kommunestyrene. Ved forfall trer personlige vararepresentanter inn i rådet. Regionrådet velger rådsordfører og vararådsordfører. Disse skal velges blant ordførerne, for 2 år av gangen. Grenlandsrådet konstituerer seg selv ved starten av hver by-/kommunestyreperiode. Grenlandsrådet skal følge opp de målformuleringene som står i avtalen. Grenlandsrådet har ikke myndighet til å treffe politiske vedtak om endringer av den kommunale organiseringen eller saker som ved lov, regler og pålegg er tillagt det enkelte by –og kommunestyre, med mindre by- og kommunestyrene selv har delegert slike avgjørelser. Slik delegasjon må være godkjent av sentrale myndigheter og/eller tilligge det enkelte by- og kommunestyre selv å avgjøre. Grenlandsrådet skal påse at virksomheten drives i samsvar med avtalen, vedtekter, strategisk plan, budsjett og andre vedtak og retningslinjer vedtatt av kommunestyrene. Grenlandsrådet kan etablere ad-hoc grupper. Det avholdes minst 4 møter pr. år.

Rådmennene blir innkalt og har talerett i møtene. Det skal føres protokoll fra møtene.

3.3 Ordførerkollegiet i Grenland/Arbeidsutvalget

De 6 ordførerne utgjør et eget kollegium. Det overordnede formålet med ordførerkollegiet er å utvikle kommunesamarbeidet for best mulig vekst og utvikling i regionen. Målet er bl.a. å avklare uenigheter på et tidlig tidspunkt, å initiere flere felles uttalelser fra kommunene i Grenland og å samarbeid opp mot andre aktører og sentrale myndigheter. Ordførerne ønsker å bruke forumet til å drøfte felles utfordringer og forberede saker til Grenlandsrådets møter. Kollegiet kan innstille i saker til Grenlandsrådet der dette er ønskelig.

Ordførerkollegiet ønsker et tett samarbeid med Rådmannskollegiet og en av rådmennene er fast deltaker på Ordførerkollegiets møter med tale- og forslagsrett. Spesialrådgiveren møter med tale- og forslagsrett.

3.4 Rådmannskollegiet i Grenland

De 6 rådmennene utgjør et eget kollegium som håndterer administrative saker. Disse skal være saksforberedende organ for Ordførerkollegiet og Grenlandsrådet. Rådmennene innkalles og har tale- og forslagsrett i Grenlandsrådets møter. En fast representant for rådmennene møter på Ordførerkollegiets møter med tale- og forslagsrett. Rådmannskollegiet godkjenner oppstart og avslutning av prosjekter som ligger klart innenfor rådmannens ansvarsområde. Rådmannsgruppen har et særskilt ansvar for involvering av tilsatte i egen kommune. Spesialrådgiveren møter med tale- og forslagsrett.

3.5 Spesialrådgiver

Det løpende administrative arbeid i Grenlandssamarbeidet skal ivaretas av en administrativ stilling, som har ansvaret for den daglige driften av samarbeidet. Spesialrådgiveren samordner virksomheten og er sekretariat for Grenlandsrådet, ordførerkollegiet og rådmannskollegiet. Rådgiveren møter i Ordfører- og Rådmannskollegiet med tale- og forslagsrett. Spesialrådgiveren skal etablere og holde et prosjektregime med planlegging, prosjektstyring og kontroll. Videre skal vedkommende sørge for intern og ekstern informasjon, herunder drifte Grenlandssamarbeidets nettsider www.grenlandssamarbeidet.no.

Grenlandsrådet ansetter spesialrådgiveren etter innstilling fra rådmennene. Spesialrådgiveren har normalt arbeidssted i egen bostedskommune. Vertskommunen har det formelle arbeidsgiveransvaret og fører regnskap, betaler ut lønn og yter driftskreditt til den løpende virksomheten. Vertskommunen skal ha godtgjort kontorutgiftene.

4. Hovedaktiviteter i 2019

Avsnittene nedenfor inneholder en kortfattet oversikt over hovedaktivitetene til Grenlandssamarbeidet i 2019. Disse aktivitetene går i stor grad på tvers av de ulike kollegiene og rådene i samarbeidet.

Som tidligere nevnt var konkretiseringen av de fire satsingsområdene en svært viktig oppgave for Grenlandssamarbeidet. Disse områdene danner på mange måter et rammeverk for samarbeidets ansvarsoppgaver. Bakgrunnen for valget av satsingsområder er både knyttet til at dette er viktige temaer for alle Grenlandskommunene, i tillegg til å være temaer det stort sett er enighet om på tvers av kommunegrensene. Dette gjør at Grenland som region kan stå samlet, og dermed også styrket på disse områdene. Som region vil man ha en større gjennomslagskraft og tyngde, enn som enkeltkommuner.

Videre har Grenlandssamarbeidet arbeidet med å danne flere møtearenaer opp mot aktuelle institusjoner og aktører. Blant annet har Ordførerkollegiet og/eller Rådmannskollegiet vært opptatt av å etablere møtearenaer med Telemarksbenken, den nye fylkeskommunen og fylkesmannen, samt møtepunkt med sykehuset i Telemark. Samtlige av disse arenaene er viktige møtepunkter for Grenlandskommunene, både knyttet til informasjon, dialog og påvirkning.

Videre har Grenlandsrådet kommet med to (hørings)uttalelser. Den første av disse var knyttet til statliggjøringen av de lokale skatteoppkreverne. Grenlandsrådets kommentarer gikk i hovedsak ut på prosessen i forbindelse med statliggjøringen. Den andre uttalelsen omhandlet Yara og innføringen av CO2 avgift. Denne ble sendt til Telemarksbenken.

Rådmannskollegiet kom med en høringsuttalelse i forbindelse med den nye arkivloven. Rådmennene påpekte viktigheten av at kommunen får tilstrekkelig med ressurser til sine arkivfunksjoner.

Grenlandssamarbeidet har også bidratt inn mot diverse nettverk i regi av samarbeidet, samt andre aktuelle arenaer.

«Digitale Grenland» var et forprosjekt som ble gjennomført i 2019. Forprosjektet gjennomførte en kartlegging av kommunenes status for implementering og bruk av ulike fellesløsninger og felleskomponenter. Kartleggingen var sentral for prosjektet «DigiTV» som kjøres i hele fylket i 2020. «Digitale Grenland» så nytten av ytterligere samarbeid i Grenland knyttet til digitalisering, og videreføres som et nettverk i 2020. Nettverket skal ha et fokus på samarbeid innen digitalisering og består av representanter fra hver kommune i tillegg til spesialrådgiver fra Grenlandssamarbeidet.

Grenlandssamarbeidet mottar skjønnsmidler i fra fylkesmannen hvert år. Den totale summen kan stige opp til kr. 2,4 mill. i året. Disse ressursene går til ulike innovative prosjekter i regi av Grenlandssamarbeidet. I det neste kapitlet vil disse prosjektene ses nærmere på. Prosjektene utgjør en vesentlig del av Grenlandssamarbeidets arbeid i 2019.

5. Interkommunale utredninger og prosjekter

Prosjektene som omtales nedenfor er prosjekter som delfinansieres av skjønnsmidler. Grenlandssamarbeidet søker fylkesmannen om disse midlene. I tillegg til skjønnsmidlene legger kommunene ned en betydelig innsats i disse prosjektene. Dette skjer både i form av egeninnsats, ressurser, osv.

I 2019 var det seks prosjekter som ble kjørt i regi av Grenlandssamarbeidet. I tillegg var det planlagt et syvende prosjekt knyttet til tilsynsarbeid innen vann og avløp. Dette prosjektet ble ikke realisert.

Av de seks prosjektene som ble gjennomført i 2019, var to av disse inne i sitt siste driftsår. Dette var henholdsvis «Grenland brann og redning» og «Likemannsprosjektet». Begge disse prosjektene vil gå over i drift fra 2020. Noe av hensikten med skjønnsmidlene er å redusere risikoen til kommunene med å tenke innovativt i forbindelse med tjenester og tilbud. De to omtalte prosjektene illustrerer nettopp dette.

5.1 Avsluttede prosjekter

I avsnittene under omtales de to prosjektene som hadde sitt siste år i 2019, «Grenland brann og redning» og «Likemannsprosjektet».

5.1.1 Grenland brann og redning

Grenland brann og redning har sin bakgrunn i en tanke om et felles brann- og redningsvesen for Grenlandskommunene. Etter hvert ble det tydelig at prosjektet var aktuelt for kommunene Bamble, Drangedal og Porsgrunn. I 2017 besluttet rådmennene fra de tre aktuelle kommunene å videreføre dette prosjektet.

Første oppgave var å ansette en prosjektleder/ felles brannsjef. I 2018 startet neste fase av prosjektet opp. I 2018 ble det gjennomført et omfattende arbeid med å utarbeide en prosjektrapport som skulle danne grunnlag for realisering av et hovedprosjekt med Grenland brann & redning. En prosjektorganisasjon med inntil 40 personer har jobbet aktivt i løpet av og det har blant annet blitt utarbeidet en ny risiko- og beredskapsanalyse med tilhørende brannordning for det nye samarbeidet. Denne prosjektrapporten dannet grunnlaget til den politiske behandlingen av saken i 2019. I løpet av 2019 vedtok de tre by- og kommunestyrene at Grenland brann og redning IKS skulle være i drift fra 01.01.2020.

5.1.2 Likemannsprosjektet

Samhandlingsprosjektet- likemannsarbeidet i Grenland, er et samarbeid mellom ti likeverdige aktører; STHF, Borgestadklinikken, NAV, A-larm og de seks Grenlandskommunene.

Bakgrunnen for prosjektet var at Telemark scoret høyt på bruk av rusmidler. Kartlegging viste at Grenland skiller seg spesielt ut når det gjelder personer med alvorlig funksjonssvikt. Mange av dem er unge, har lav sosial fungering og manglende nettverk (over landsgjennomsnittet - jfr. Brukerplan 2013).

Målgruppen for prosjektet har vært;

- Unge rusmiddelavhengige (i hovedsak 18-30 år)

- De som står i fare for å falle utenfor samfunnsstrukturer
- De som er på vei inn i et behandlingsforløp
- De som er under behandling/rehabilitering

I prosjektperioden (01.01.17-31.12.19) har det overordnede målet vært å prøve ut en ny samarbeidsmodell for å oppnå bedre resultater og oppfølging av personer med rusrelatert problematikk (viser til øvrige årsrapporter for Samhandlingsprosjektet 2017 og 2018).

Middelet for å nå målet har vært å ta i bruk erfaringskompetanse i form av *likemenn*. En likemann er en tidligere rusmiddelavhengig som skal fungere som mentor og motivator for målgruppen for prosjektet. Likemannen skal fungere som et supplement til det øvrige hjelpeapparatet ved at de skal være tilgjengelig utenfor ordinær arbeidstid.

Erfaringene som er gjort med dette arbeidet tilsier at det er liten tvil om at likemannstjenesten er en samfunnsøkonomisk gevinst med tanke på tilbakefallsforebyggende arbeid. Dette for deltakere så vel som for likemenn. Videre kan det regnes som et betydningsfullt supplement til det øvrige hjelpeapparatet. Totalt har 10 av 13 rusmisbrukere som har deltatt i prosjektet, i ordinær jobb, arbeidsrettet tiltak eller på skole.

5.2 Videreførte prosjekter

Under følger en kort gjennomgang av prosjektene som ble gjennomført i 2019 og videreføres i 2020.

5.2.1 eByggesak

Byggesaksbehandling er relativt komplisert med tanke på hvordan dette skal registreres og arkiveres i kommunens arkivsystem. En sak vil kunne inneholde mange dokumenter inn og ut. Det er mange forskjellige søknadstyper som skal behandles, og de må behandles ulikt og med ulike forløp i saksgangen. Det er frister som må holdes oversikt over og det er store saksmengder. Dette krever at saksbehandlingssystemet er oversiktlig og lett å bruke. Dagens sak-/arkivløsning ivaretar ikke dette på en tilstrekkelig god måte. I dag benyttes arkivsystemet også som et saksbehandlingssystem, noe som er utfordrende da det ikke er godt tilpasset en byggesaksbehandlers hverdag og behov.

I 2018 ble det gjennomført et forprosjekt med ferdig rapport datert 19.12.2018. Forprosjektet hadde som mål å gi Grenlandskommunene et grunnlag for om de ønsker å gå videre med en anskaffelse av et digitalt fagsystem for byggesaksbehandling, eByggeSak. Prosjektrapporten viser til en rekke gevinster ved innføring og bruk av en slik løsning, som ifølge rapporten, overgår ulempene og kostnadene.

I løpet av 2019 har prosjektet derfor utarbeidet en kravspesifikasjon og anbudsdokumenter. Kravspesifikasjonen tar utgangspunkt i en nasjonalt utarbeidet kravspesifikasjon (utarbeidet av KS, DiBK og 6 kommuner). Denne er gjennomgått og revidert noe, i tillegg er det utarbeidet kravlister med ytterligere arkivfaglige og IT-faglige krav. Dette har vært en bred prosess.

Anbudsdokumentene består av kravspesifikasjonene prosjektet har utarbeidet, konkurransegrunnlag og avtaledokumenter. De sistnevnte er utarbeidet i samarbeid med innkjøpsenheten til Grenlandskommunene (GKI).

Videre har eByggesaksprosjektet jobbet med å avklare sin egen situasjon opp mot en ev. oppgradering av sak og arkivsystemet, Public 360.). Det ble diskutert om dette ville medføre at eByggesak-prosjektet måtte settes på vent, da det vil være uheldig om implementering av eByggesak skjer samtidig med innføring av nytt sak-/arkivsystem (pga. kompliserte integrasjoner mellom flere ulike systemer). Det ble til slutt enighet om at prosjektet fortsetter, da det ikke er avgjort når sak-/arkiv skal oppgraderes, og at vi ikke kan risikere å måtte starte dette prosjektet fra bunn av hvis det settes på vent på ubestemt tid.

Prosjektet om oppgradering av sak- og arkivsystem følger over de neste avsnittene.

5.2.2 Public 360 – skyløsning

Grenlandskommunene har tidligere gått til anskaffelse av Public 360 som sitt sak- og arkivsystem. Dette medførte at kommunene gikk fra papirarkiv til en digitalt arkivløsning. En av utfordringene med Public360 er oppgraderingene. Den siste store oppdateringen skjedde i 2016 og kostet kommunene ca. 5 millioner kroner. Kommunene er i dag på en lavere versjon av Public360 enn ønskelig, noe som gjør at det er vanskelig å få til ytterligere digitaliseringer og ta i bruk nye funksjonalitet. Det er viktig at vi får et sak – og arkivsystem som følger med den digitale utviklingen og samtidig at vi oppnår en effektiv og god saksbehandling med god datakvalitet. Dagens løsning er kostnadskrevenne å oppgradere og vedlikeholde og det er derfor behov å vurdere andre løsninger

Det vurderes om det kan gjøres som en oppgradering eller om man må i en anskaffelsesprosess, som vil dette være en krevende prosess for 6 kommuner. Målet er å avvike dagens driftsform og erstatte denne med at leverandøren utvikler og drifter sakarkivløsningen. Det vil samtidig skje en oppgradering og fornying av produktet. Grenlandkommunene har i dag mange integrasjoner mot ulike fagsystemer.

I løpet av 2019 har prosjektet etablert kontakt med leverandør for å se på muligheter knyttet til dagens løsning og ev. oppgraderinger. Det har vært flere møtepunkter mellom en nedsatt gruppe fra kommunene og dagens leverandør, Tieto. Prosjektet har videre diskutert alternative løsninger og hvilke funksjoner en oppgradering eller endring bør ha. Forhandlingene med Tieto har ikke ført frem, og prosjektet med en oppgradering ble avsluttet i oppstarten av 2020.

5.2.3 Beredskapsvarsling

Dette prosjektet bygger videre på det tidligere prosjektet «Felles enhet for samfunnssikkerhet- og beredskapsoppgaver». Prosjektet har blitt et beredskapsnettverk for Grenlandskommunene. I 2017 ønsket Grenlandskommunene å anskaffe felles befolkningsvarslingsløsning. Etter forenklet anskaffelse ble Everbridge valgt som leverandør. Alle kommuner har gjennom 2018 deltatt i introduksjonsarbeidet, planlegging og opplæring i bruken av Everbridge. Lokasjonsbasert varsling fra Everbridge innebærer at vi får muligheten til å varsle et stort antall innbyggere samtidig og utsendingen av meldingen går svært raskt. Det vil f.eks. bli mulig å varsle mange tusen innbyggere på få sekunder. Dette i motsetning til eksisterende SMS- løsning, hvor det vil ta lang tid (over 30 minutter) å sende ut befolkningsmelding til mange samtidig.

Gjennom 2019 har Everbridge arbeidet med å få på plass lokasjonsbasert varsling, men den endelige løsningen var pr. 31.12.19 fortsatt ikke klar og kommunene benytter derfor varslingsløsningen fra tidligere leverandør UMS, som nå er kjøpt opp av Everbridge. Det er varslet fra leverandør at ny løsning vil være klar i løpet av januar 2020.

5.2.4 Velferdsteknologi

Utfordringsbildet til norske kommuner de kommende år fordrer nytenkning og effektivisering, slik at de varme hendene brukes der de trengs mest. En del av svaret på dette utfordringsbildet er innføringen av velferdsteknologi. Dette spredningsarbeidet tar tid og trenger drahjelp.

Det er derfor behov for midler som vil gi kommunene nødvendig handlingsrom for å kunne jobbe med feltet. Midlene søkes inn i pågående implementeringsprosjekter, med spesielt fokus på endringsarbeid og gevinstrealisering 2020. Trygghetsteknologi er anskaffet og det omfattende arbeidet med implementering og driftssetting er startet.

Helsedirektoratet oppfordrer kommunene til større regionale samarbeidsstrukturer slik Grenlandsamarbeidet er eksempel på.

Med målet om at velferdsteknologi skal være en integrert del av tjenestetilbudet i helse- og omsorgstjenesten i alle kommuner innen utgangen av 2020 mener Helsedirektoratet: At kommunen skal ha rutiner for å vurdere behov for velferdsteknologi ved tilbud om helse- og omsorgstjenester, inkludert rutiner for opplæring av ansatte og brukere, og kommunen skal ha velferdsteknologien tilgjengelig. Velferdsteknologi skal inngå som en del av det tjenestetilbudet som tilbys når kommunen vurderer hjelpebehov og tilbyr helse- og omsorgstjenester. Det gjenstår noe arbeid for Grenlandskommunene har disse arbeidsprosesser og tiltak på plass.

I løpet av 2019 har prosjektet blant annet arbeidet med å formidle informasjon og opplæring til medarbeidere på Tjenestekontor og i tjenesten. I den forbindelse er det utarbeidet opplæringsmateriell for medarbeidere, samt informasjon til innbyggere. Det er også avholdt dialogmøter med innbyggere.

Prosjektet har også arbeidet konkret med selve velferdsteknologien. Dette gjelder blant annet (1) å bytte ut analoge trygghetsalarmer med digitale, (2) oppfølging av kontrakter knyttet til teknologien og (3) oppstart av arbeid med videreutvikling av digitale trygghetsalarmer der mulighet for påbygging for bruker inngår. Det er også (4) implementert digitalt tilsyn, mobile trygghetsalarmer og GPS, eller startet opp med å behovsvurdere av slike velferdsteknologier.

6. Økonomi

Fra og med 2003 har Fylkesmannen i Telemark satt av midler (skjønnsmidler) til utviklingstiltak som skal benyttes i det regionale samarbeidet. Hovedfokus på utvikling, nytenkning, samarbeid og omstilling i kommunesektoren, er begrunnelse for tildeling av midlene. I løpet av de tre siste årene har Grenlandssamarbeidet fått tildelt henholdsvis:

- 2017: 3 400 000 kr.
- 2018: 2 700 000 kr.
- 2019: 2 400 000 kr.

Fra oppstarten i 2003 har overføringene variert mellom 2 – 3,4 millioner kroner. I hovedsak har tildelingene vært rundt 2,4 millioner kroner. Den økonomiske støtten, som skjønnsmidlene representerer, har vært og er et viktig bidrag i det interkommunale samarbeidet i Grenland. Disse midlene er med på å delfinansiere en rekke prosjekter. Kommunene bidrar med betydelige ressurser selv, både i form av egeninnsats og/eller økonomiske midler.

Prosjektregnskapet for 2019 viser til syv prosjekter. Av disse så er det et prosjekt som ikke har blitt realisert (Felles tilsyn - utslipp). Prosjektet knyttet til 360 – skyløsning (sak- og arkivsystem) har gått over i en anskaffelsesprosess, og vil dermed ikke gjennomføres som et prosjekt. Begge disse prosjektene har mottatt ekstern finansiering fra fylkesmannen. Disse midlene kan brukes på fremtidige prosjekter.

Tabellen under viser utgiftene til Grenlandssamarbeidet knyttet til prosjekter og Grenlandsrådet.

Prosjekter og Grenlandsrådet	Regnskap 2019	Fordelt til prosjekter	Sum eksternt finansiert
eByggesak	350 000	350 000	350 000
Beredskap	300 000	300 000	300 000
Likemann	500 000	500 000	500 000
Grenland brann og redning	150 000	150 000	150 000
Velferdsteknologi	800 000	800 000	800 000
Felles tilsyn- utslipp	-	-	150 000
360 - Skyløsning	-	-	150 000
Grenlandsrådet	108 947	-	-
Sum	2 208 947	2 100 000	2 400 000

Tabell 1. Økonomi – prosjekter og Grenlandsrådet.

7. Etablerte samarbeid – oversikt.

Tabellen under gir en oversikt over de etablerte samarbeidene mellom to eller flere av Grenlandskommunene.

7.1 Aksjeselskaper (AS) og Interkommunale selskaper (IKS)

Tabell 2. Oversikt – interkommunale samarbeid mellom Grenlandskommunene.

Aksjeselskaper (AS)	Formål	Eiere	Eierandel
Visit Grenland AS	Turistinformasjon, profilering og markedsføring av reiselivstilbudet på vegne av eierkommunene.	Skien Porsgrunn Bamble Siljan	50,0 % 34,7 % 10,0 % 5,3 %
Visit Telemark AS	Produktutvikling, markedsføring og salg av aksjonærenes reiselivsprodukter på oppdragsbasis. Oppdrag innenfor alt som står i forbindelse med reiseliv, herunder deltakelse i andre selskap.	Drangedal Kragerø Porsgrunn Bamble Siljan Skien (Øvrige)	1,188% 1,188% 1,188% 1,188% 0,594% 1,781% 92,873%
GREP – Kompetanseutvikling Grenland AS	Bidra til økt yrkesdeltakelse for de som er utenfor arbeidslivet, gjennom veiledning, avklaring, arbeidstrening, kvalifisering og jobbsøk. Selskapet tilbyr attføringstjenester og et bredt spekter av tilrettelagte arbeidsplasser for ansatte med varig uførestønad som livsopphold	Skien Porsgrunn Bamble Siljan	49 % 34 % 15 % 2 %
Skagerak Energi AS	Skageraks virksomhet er konsentrert om produksjon, omsetning og overføring av elektrisk kraft og annen energi, samt virksomhet som er i tilknytning til dette.	Skien Porsgrunn Bamble (Statskraft)	15,20 % 14,80 % 3,38 % 66,62 %
Greve Biogass AS	Vestfold – Grenland samarbeid. Et bestillerselskap som bl.a. skal sikre lokal gjenvinning av matavfallet og slammet til eierkommunene.	Skien Porsgrunn Bamble Siljan Kragerø (Vestfoldkommuner og -selskaper)	9,84% 5,92% 4,10% 0,76% 5,18% 74,2%
Bypakke Grenland AS	Driftsselskap bomstasjoner	Skien Porsgrunn Siljan Bamble (Tfk)	25% 17 % 1% 17% 50%
Energi og Miljøkapital AS	Drive investeringsvirksomhet innen energi- og miljøsektoren. Selskapets investeringer og portefølje forvaltes av BTV-Invest. (Selskapet vedtatt avvirket innen okt.2015)	Porsgrunn Skien Bamble (Skagerak Energi (Diverse øvrige)	15 % 15 % 3 % 35 % 32 %
Buskerud Telemark Vestfold Investerings- fond AS (BTV Fond)	Drive investeringsvirksomhet i regionen. Selskapets investeringer og portefølje forvaltes av BTV-Invest.	Porsgrunn Skien Bamble	9,5 % 9,5 % 2,1 %

	(Selskapet vedtatt avvirket innen 31.12.2016)	(Norsk Hydro ASA (Diverse øvrige)	9,4 % 69,5 %
Interkommunale selskaper (IKS)	Formål	Eiere	Eierandel
Vekst i Grenland IKS	Kommunenes felles næringsavdeling/næringsapparat. Skape arbeidsplasser basert på regionens komparative fortrinn. Etablererveiledning. Forvalte de regionale og kommunale næringsfondene.	Bamble Siljan Porsgrunn Skien Kragerø Drangedal	12% 2% 30% 44% 9% 3%
Grenland Havn IKS	Samordne og ivareta den kommunale havnevirkksomheten. Bidra til et samlet og konkurransedyktig havnetilbud i regionen.	Bamble Skien Porsgrunn	33,3 % 33,3 % 33,3 %
Renovasjon i Grenland IKS	Selskapet skal ivareta deltakerkommunenes bestillings- og forvaltningsbehov knyttet til kommunenes håndtering av avfall fra husholdningene, hyttene og fra kommunal virksomhet. Selskapet skal bidra til kostnads- og miljøeffektiv drift av husholdningene og hyttenes renovasjonsordning.	Skien Porsgrunn Bamble Siljan	50,31 % 33,85 % 13,51 % 2,33 %
Vestfold og Telemark revisjon IKS	Utføre lovpålagt revisjonsoppgaver for deltakerne. I tillegg utføre andre revisjonsoppdrag og rådgivning for deltakerne. Kan utføre revisjonsoppdrag og rådgivning for andre selskaper.	Skien Bamble Kragerø Porsgrunn Drangedal (Øvrige)	18,86 % 5,35 % 4,00 % 12,51 % 1,58 % 57,70 %
Gea Norvegica Geopark IKS	Geoparken skal spre kunnskap om vår geologiske naturarv og sammenhengene mellom geologiske prosesser og vår eksistens. (Europeisk UNESCO Geopark)	Skien Bamble Kragerø Porsgrunn Siljan (Øvrige)	9,63 % 2,75 % 2,29 % 6,42 % 0,46 % 78,45 %
Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS	Kontrollutvalget skal føre tilsyn med at skattepengene (offentlige midler) blir brukt slik kommunestyret har bestemt.	Bamble Kragerø Porsgrunn Drangedal Siljan (Øvrige kommuner og fylkeskommuner	3,8% 3,3% 7,2% 2,1% 1,6% 82%)

7.2 Samarbeidsenheter organisert ihht. Kommunelovens § 27 og § 28

Samarbeid	Deltakere	Organisering	Vertskommune/ kontorkommune	Lovpålagt oppgave
Barnevernvakt Krise- og akuttberedskap for barneverntjenesten. Felles barnevernsvakttjeneste på kveldstid, i helger og høytider	Alle i Telemark, minus: Notodden Tinn og Hjartdal	Kommuneloven § 27	Skien	
Vestmar barnevernstjeneste	Drangedal Kragerø	Kommunelovens § 28-1b	Kragerø	Ja
Felles landbrukskontor	Drangedal Kragerø	Samarbeidsavtale	Drangedal	Ja
Grenland landbrukskontor Felles landbruksforvaltning for deltakerkommunene	Skien Porsgrunn Siljan	Kommuneloven § 28-1b	Skien	Ja Landbrukskontoret står for myndighets- utøvelsen innen landbruksforvaltning og vilt- og fiske- forvaltningen.
Alarmsentralen Felles alarmsentral for hele Telemark. Kostnadene fordeles ut fra innbyggertall i kommunene.	Alle i Telemark	Kommuneloven § 27 Virksomheten er organisert med eget styre samt årsmøte som bestemmende organ.	Skien	
IT – enheten Felles driftssenter for deltakerkommunenes behov for IT-tjenester	Skien Bamble Siljan	Kommuneloven § 27	Skien	
Grenland Friluftsråd Arbeidet med friluft oppgaver av regional karakter. Kostnadene fordeles ut fra innbyggertall i kommunene	Skien Porsgrunn Drangedal	Kommuneloven § 27	Skien	
Felles arkivdepot i Telemark Etablere felles arkivdepot som tilfredsstiller krav til langtidslagring av arkiver	Skien Bamble Kragerø Drangedal	Kommuneloven § 27	Skien	
Grenlandskommunenes Innkjøpsenhet GKI Oppnå stordriftsfordeler og effektivisering av innkjøpsfunksjonene i deltakerkommunene	Skien Bamble Drangedal Kragerø Porsgrunn Siljan	Kommuneloven § 27 Interkommunalt styre og samarbeidsråd.	Skien	
Krisesenteret i Telemark Tilby hjelp og støtte til menn, kvinner og barn som kommer i vanskelige livssituasjoner som følge av vold og mishandling.	Skien Bamble Drangedal Kragerø Porsgrunn Siljan + 8 øvrige	Kommuneloven § 27.	Skien	

Kemneren i Grenland	Skien Porsgrunn Siljan	Kommuneloven § 28-1b.	Skien	Ja
Disponering av slam fra kommunale avløpsrenseanlegg	Skien Porsgrunn Bamble	Samarbeidsavtale	Skien	
Knarrdalsstrand renseanlegg Rense kommunalt avløpsvann.	Porsgrunn Skien	Kommuneloven § 27	Porsgrunn	
Miljørettet helsevern i Grenland Fremme folkehelse og bidra til gode miljømessige forhold. Føre tilsyn og foreta godkjenninger.	Skien Bamble Drangedal Kragerø Porsgrunn Siljan	Kommuneloven § 28-1b Rådmennene, eller den rådmannen utpeker, er styre og har jevnlig møter med miljørettet helsevern.	Porsgrunn	Ja Den formelle vedtaksmyndigheten delegeres til fagleder for tjenesteområdet etter de regler som følger av kommunehelsetjenestelovens § 4a-3
Tolketjenesten i Grenland Leverer tolketjeneste til deltakerkommunene. Ved ledig kapasitet selges tolketjenester til andre kommuner og selskaper	Skien Bamble Drangedal Kragerø Porsgrunn Siljan	Kommuneloven § 27	Porsgrunn	
Tilsynskontoret for byggesaker i Grenland Arbeide for bedre kvalitet i byggeprosjekter. Være en ressurs og rådgiver innenfor byggekontroll. Samarbeidsavtale for 5 år (fra 2006)	Skien Bamble Drangedal Kragerø Porsgrunn Siljan	Kommuneloven § 27	Porsgrunn	
Arbeidsgiverkontrollen i Grenland AiG Bedre kommunenes mulighet til å oppfylle krav om arbeidsgiverkontroll. Etablere et solid fagmiljø som kan bistå med råd og veiledning overfor næringslivet.	Skien Bamble Kragerø Porsgrunn Siljan Drangedal	Kommuneloven § 27	Porsgrunn	
Felles kommuneoverlege	Bamble Kragerø Drangedal	Samarbeidsavtale	Kragerø	
Interkommunal legevaktjeneste	Kragerø Drangedal	Kommuneloven § 27	Kragerø	
Legevakt	Skien Siljan Nome	Kommuneloven § 28-1b	Skien	Ja
Overgrepsmottaket i Telemark	Alle i Telemark	Kommuneloven § 28-1b	Skien	Ja
Telemark interkommunale næringsfond Å medvirke til næringsutvikling i fylket ved å delfinansiere fellestiltak med virkning for hele fylket. Kan gi støtte til prosjekter som	Alle i Telemark		Telemark fylkeskommune	

kommer minst to kommuner til gode.				
SAMBA En interkommunal institusjon for barn med store funksjonshemninger.	Skien Porsgrunn	Kommuneloven § 27	Skien	
Interkommunalt geodatasamarbeid i Grenland	Bamble Skien Porsgrunn Siljan	Samarbeidsavtale	Porsgrunn	
IKA (Interkommunalt arkiv for Buskerud, Vestfold og Telemark IKS.)	Bamble Drangedal Kragerø Porsgrunn Siljan Skien			
Sør-øst 110 IKS	Alle i Telemark		Tønsberg?	
Grenlandssamarbeidet	Bamble Drangedal Kragerø Porsgrunn Siljan Skien	Kommuneloven § 27	Skien	
Interkommunalt Utvalg mot Akuttforening (IUA)	Alle i Telemark	Kommuneloven § 27	Bamble	
Veterinærvakt i Grenland	Bamble Porsgrunn Siljan Skien			
Luftovervåking i Grenland	Bamble Porsgrunn Skien	Kommuneloven § 27		
Felles verksted	Porsgrunn Skien	Kommuneloven § 27	Skien	
Grenland brann og redning IKS	Bamble Drangedal Porsgrunn	Kommuneloven 27	Bamble Drangedal Porsgrunn	Ja

Overnevnte samarbeid har fire år på å tilpasse seg endringene i ny kommunelov, jfr. kommunale oppgavefelleskap og interkommunale politiske råd.

7.3 Nettverkssamarbeid

Regionråd kan defineres som interkommunale politiske nettverkssamarbeid.² Rådet fungerer som et diskusjonsforum og en arena for samordning og samarbeid. Samordning og samarbeid anses viktig for å sikre innbyggerne et godt og effektivt tjenestetilbud. Nettverket fungerer videre som en arena for erfaringsutveksling og politikktutforming på tvers av de fysiske kommunegrensene.

² NIVIs notat 2008-1 «Status for interkommunalt samarbeid og behov for videreutvikling og Masteroppgaven «Roller i regionråd – en studie av rollehåndtering i Knutepunkt Sørlandet og Grenlandssamarbeidet» Universitetet i Agder, 2009

Grenlandssamarbeidet kan sies å være er en politisk og faglig nettverksorganisasjon for felles utviklings-, utrednings- og planleggingsinitiativ. I tillegg til felles prosjekter, samarbeider kommunene i felles driftsorganisasjoner og i fagnettverk.

Nettverk er viktig for deling og gjenbruk av kompetanse og kunnskap. I Grenlandssamarbeidet er det etablert mange administrative faglige nettverk og faggrupper. Disse arbeider med felles utfordringer for kommunene innenfor en rekke områder og initierer prosjekter i samarbeidet.

Nettverkene kan:

- Utvikle ideer og hente ut gevinster ved utveksling av erfaringer
- Ta initiativ til systemharmonisering
- Ta initiativ til felles prosjekter
- Samarbeidet om felles opplæringstiltak og faglig oppdateringer på det aktuelle området.

Her er en liste over noen av de aktive fagnettverkene for grenlandskommunene:

- HMS-forum Grenland
- Beredskapsnettverk Grenland
- Kompetansenettverket
- Samarbeidsforum for miljø
- Personalsjefsnettverk
- Kultursjefsnettverket
- Kommunikasjonsnettverket Grenland
- M.fl.

Slike fag- og læringsnettverk bør ses på som en viktig strategi i samarbeidet for å styrke arbeidet med felles utfordringer, tjenesteutvikling og regionsbygging – og bidra til et godt kompetanse- og læringsmiljø for de ansatte i kommunene.